

Konstmuseet i Norr

Kiruna

”En Vacker Utställning”

5 september 2019–29 mars 2020

”En vacker utställning”

Konstmuseet i Norr

Att anlända med tåg till Kiruna är en konstupplevelse i sig, speciellt när snö och vind samarbetar med grafisk skärpa. Som bästa storbildsskärmar bjuder tågfönstren på växlande bildsekvenser: raster av lågväxta björkdungar, betande renar bak viltstängsel, blånande himmel i fjärran med skarpklippta fjällsiluetter och upptornade högar av dumpat gråberg. Kiruna är svartvitt i många bemärkelser.

Konstmuseet i Norr huserar på det slamrande byggområdet där staden så småningom också tänker bosätta sig. Verksamheten är inhyt i stadshuset Kristallen och utställningslokalerna spridda i byggnadens fem våningsplan. Snart är det dags för ettårsfirande. Klockspelstornet som flyttats och nu står i givakt vid entrén ser ut att ha krympt.

Kristallen må skina med sina fina glittriga guldplåtar. Konstmuseet har dessvärre brottats med olika problem i sitt labyrintiska innandöme. Så illa att stängning proklamerades på försommaren till mångas bestörtning.

”En Vacker Utställning” har sin presentationstext uppsatt i rummet på första våningsplanet. Utställningen ”undersöker förhållandet mellan det vackra och det fula i modern konst” står det bland annat. Texten resonerar vidare kring uppfattningen av skönhet som kulturellt tidsbundet. Det fula som negativt, dålig smak och förfall. Besökare uppmanas att möta och ifrågasätta fördomar och sina gängse värderingar. Fjorton svenska, finländska, norska och samiska konstnärer medverkar. Några är födda och har bott i Kiruna. Teknik, material och uttryck är många och varierande.

Jag saknar en orienteringskarta. Jag saknar verksförteckningar med presentationer av utställande konstnärer i de olika salarna. Jag saknar en katalog. Den får vara hur simpel som helst, men något att hålla i handen och ta med hem och läsa om igen. Konstmuseet var är du? vill jag ropa i korridorerna medan jag orienterar mellan mörka och stängda dörrar.

I Lotta Lampas verk finns ljus, speglingar och dofter. Material med skilda egenskaper möts hejvilt. Det luktar gummi av bildäck som staplats på golvet till fond för en långhårig fuskpäls. Den svartvita tuftade granen i ull för tankarna till raggabilarnas doftgranar. Blänkande backspeglar hänger i kedjor från taket mot spruckna asfaltformer på golvet. Svetsade konstruktioner med runda vita lampor står och konverserar stelt i grupp. På väggen invid hänger Erling Ludwig Rhensfeldts kolorerade teckningar, *Kvinnostudier*, effektivt punktbelysta. Bilderna för tankarna till fönster där jag för ett ögonblick har möjlighet att titta in på det som pågår.

I museets mindre rum med stor takhöjd sprider verket *Slow Motion*, av Heli Ryhänen, en meditativ stämning. En jättelik åldrad man i ljust konstläder sitter svagt nedsjunken på en gunga förankrad högt uppe i taket. Den gamla kroppen är uttrycksfullt sömmad med

VOLYM

svällande valkar och djupa rynkor. Mannen till synes lugnt begrundande. Kanske över Erika Stöckels organiska stora former i keramik som placerats lyhört invid.

Monica L Edmondsons *Malign: Closure* av non-woven papper sträcker sig tapetserad från golv till tak över en hel vägg. Rödbrun botten med ornament som repeterats av dotterns strikta klockbundna medicinering. Rapporterna är bildade av sparade förbrukningsmaterial, sprutor och medicinburkar. Verket berör med sin besvärjelse där varje detalj väver fast en försäkran om framtiden.

Morten Torgersruds svartvita fotoserie, *Lumps*, hänger på lång rad. Grå klumpar jag inte kan särskilja. Är klumpen densamma eller gradvis vridna inför fotoögonblicket, snabbt tilltryckt med tummen eller nytillknådad. Spelar roll. Verket bygger på sin upprepning och till synes betydelselösa funktion.

I den luftiga salen på översta våningen möter Heikki Marilas två stora expressionistiska målningar, *Blommor XVII* och *Blommor XV*. Blombuketerna känns förstorade, klippta ur mindre minnesförlagor. Som syfte att utifrån konsthistoriska referenser få uttolka och experimentera. Ett måleri nära abstraktionen, stormigt och med vida gester.

I hörnet snett mittemot breder Irja Bodéns *The Stacks* ut sig. Massverkan av keramiska former placerade rytmiskt på ljusa trähyllor. Ljuslyktor tänker jag, pappatävlingsskyttens alla pokaler har Irja Bodén själv antytt.

Gerd Aurell och Helena Laukkanen har arbetat tillsammans med rosa industripapper, text och bild i bläck, *Göken gal från varje väderstreck*. Båda har läst Doris Lessings roman, *The golden notebook*. I verket finns författaren med och de intryck Kiruna gett under arbetsprocessen med installationen. Samarbetar med måleri och text gör också Roger Metto och Lukas Göthman. Anni Rapinoja har iscensatt en naturens garderob. Hyllor uppradade med pumps, handväskor, hattar, barnskor klädda i lingonblad, alkottar, videkissar, skägglav, vass, älg och hare.

Jag trivs i utställningen. Den får mig att fundera över konstens korsbefruktningar. Här berikar bland annat design och konsthantverk och gör verken uttrycksfulla och mångbottnade. Jag blir berörd. Begreppen fullt och vackert har jag däremot svårt att använda. De känns förlegade och trubbiga. Men kanske intressanta att diskutera i konkreta möten mellan konstnärer, betraktare och pedagoger. Tyvärr syns ingen sådan verksamhet till på Konstmuseet i Norr.

Text: Eva Stina Sandling

Foto: Gunnar Fogelvik

Utställande konstnärer: Gerd Aurell, Helena Laukkanen, Irja Bodén, Monica L Edmondson, J. A. Juvani, Lotta Lampa, Heikki Marila, Roger Metto, Lukas Göthman, Anni Rapinoja, Erling Rehnsfeldt, Heli Ryhänen, Erika Stöckel, Morten Torgersrud.

Volym 2019-11-04